

Daniela Andersson
Redaktionschef
SOS Aktuellt
Finlands Svenska Handikappförbund
daniela.andersson@kolumbus.fi
telefon: 040-514 6595

Helsingfors den 15 april 2009

SOS Aktuellt 2004-2008

SLUTRAPPORT

1. INLEDNING

Den socialpolitiska tidningen SOS Aktuellt har utvecklats enormt sedan starten 2004. Fortfarande utkommer tidningen endast sex gånger per år varav ett nummer är ett dubbelnummer som utkommit strax innan jul. Innehållsmässigt och stilistiskt har tidningen skärpts. En enhetlig kännspek visuellt stil har utarbetats. Tidningen har hyllats för sin skärpa med också kritiserats för spretighet i innehåll. Detta har sporrat och initierat redaktionen till ett ännu gedignare arbete.

2. PROJEKTETS MÅL

Målet var att producera en tidning som lyfter fram funktionshindrade personers problem och vardag samt för deras talan. Målet var också att ha en allmän socialpolitisk vinkling på innehållet, att ha koll på tredje sektorn eftersom dessa sektorer är relaterade till varandra. Målet var också att inte bara vara en tidning för den inre kretsen utan föra ut budskapet till den breda allmänheten. Det viktiga i SOS Aktuellt uppdrag är finlandssvenskheten och att lyfta fram problem samt glädjeämnen inom dessa kretsar. Tidningens målgrupp är en minoritet inom språkminoriteten vilket också är en av våra

största utmaningar. Vår bredd är hela Svenskfinland från Karleby i Österbotten till Strömfors i öster. Målet var också att innehållsmässigt även lyfta fram intressanta personligheter, fenomen samt lättsammare artiklar.

Linjeavtal och uppdrag

Tidningen grundades 2004 på initiativ av Finlands Svenska Handikappförbund och för de två första provnumren fungerade Per Landor som chefredaktör. Då skickades tidningen ut i marknadsförings- och testsyfte till cirka 8000 adresser. Pol.mag. Daniela Andersson tog över från 2005. Vid starten sattes följande linjeavtal:

”Tidningen SOS Aktuellt är en kvalitativ journalistisk tidning som i sin verksamhet följer alla etablerade journalistiska principer i Finland. Tidningens mål är att föra finlandssvenska handikappades och därmed jämförbara personers inom omsorgen talan i olika frågor som berör dem. SOS Aktuellt är ett aktivt debattforum som välkomnar debattinlägg och som också själv startar och för samhällseliga debatter. SOS Aktuellt riktar sig till alla som är intresserade av handikapp och omsorgsfrågor, till de finlandssvenska handikapporganisationerna och dess medlemmar, till anhöriga, socialarbetare, till övriga media och till den breda allmänheten.”

SOS Aktuellt fokuserar på aktuella frågor i anknytelse till handikapp och omsorg, den stimulerar till debatt och för de funktionshindrades talan. Men det är ändå inte en fråga om intressebevakning utan om en kvalitativ journalistisk tidning som i sin verksamhet följer alla etablerade journalistiska principer i Finland. Därför riktar sig materialet inte bara till en grupp, utan till alla som berörs av handikapp och omsorgsfrågor i Svenskfinland. Det allmänna greppet är ett resultat av ett samarbete mellan våra finlandssvenska handikapporganisationer och Socialförbundet.

3. GENOMFÖRANDE

År 2008 var ett genombrottsår för tidningen SOS Aktuellt. Tidningen har ganska långt hittat sin stil både visuellt och innehållsmässigt. Mycket skedde som varit viktigt för tidningen och dess framtid. SOS Aktuellt har sedan början år 2004 sökt sina former och ramar, länge har tidningen profilerat sig som tidningen för alla inblandade organisationer vilket ofta resulterar i spretighet i innehållet. Men det är viktigt att allas röster blir hörda och fördelningen av artikelmaterial har lyckats i det stora hela om man ser på hela årets artikelutbud. Tidningens material har främst producerats av redaktionschef Daniela Andersson samt tre fyra stadigvarande frilansjournalister. Även organisationerna bidrar med material. Ledaren skrivs så gott som alltid av en representant från organisationerna. Det har ofta diskuterats om hur aktuella tidningens artiklar skall vara. Då SOS Aktuellt endast utkommer sex gånger per år så är det givetvis uteslutet att försöka profilera sig som en nyhetstidning. Detta rådde vi bot på genom att starta SOS Aktuellets nya handikapptillgängliga webbsida (www.sosaktuellt.fi) hösten 2008. Även införandet av

händelsekalendern har varit ett tillägg i aktualitetsfrågan. Händelsekalendern är hittills den delen i SOS Aktuellt som mest engagerar och mobiliserar organisationerna att komma med bidrag.

Marknadsföring

Vi har låtit genomföra en marknadsföringsstrategi som långsamt satts i rörelse. Främst har det handlat om att marknadsföra tidningen på olika evenemang så som Bokmässan, Mentalhälsomässan, AKK-mässan och andra förbundsevenemang. Föreningarna har också gjort intern reklam för tidningen. Vi har cirka en gång per år gjort större marknadsföringsutskick till socialbyråer, kommuner och andra instanser. Annonsförsäljningen har varit låg men i så gott som varje nummer har funnits en annons de senaste två åren. Den främsta marknadsföringen har skett via djungeltelegrafan.

Intervjuobjekt och artiklar

Som intervjuobjekt har i haft allt från ministrarna Paula Risikko, Liisa Hyssälä och Astrid Thors till förbundens egna medlemmar på gräsrotsnivå. President Tarja Halonen har även figurerat i tidningen. Vi har även lyckats ha internationella reportage. Exempel på ämnen vi lyft fram är: Personlig assistans, Monty Roberts mannen som kommunicerar med hästar och hjälper ungdomar som hamnat snett i livet, Det bristfälliga sociala systemet på paradison Fiji, Psykodynamisk terapi, Tolk för talhandikappade, Frivilligarbete inom föreningar, Barnskyddsarbete i Österbotten, Den nya barnskyddslagen, Paraolympiaden, Handikappryttaren Matilda Friberg, Talande kompass för synskadade seglare, WHO:s generaldirektör Margaret Chan på Finlandsbesök, Den dansk-chilenska designern Marco Evaristti som designat mode för dödsdömda i USA, Intervju med världskända brittiska journalisten Robert Fisk som rapporterat i över 30 år från Mellanöstern (enda västerländska journalisten som träffat Osama Bin Laden). Och så vidare, se www.sosaktuellt.fi och klicka på tidigare nummer för att bläddra igenom våra intressanta artiklar.

4. VIKTIG UTVECKLING

Nättidningen

På strategidagen hösten 2007 konstaterade konsulten och journalisten **Lars Hedman** att webben är tidens melodi för alla tidningar. Visst är papperstidningen också viktig men på webben finns framtiden och det är lösningen på aktualitetsproblemet. På webben kan man uppdatera nyheter dygnet runt. Arbetet med SOS Aktuells websida började således i maj 2008. En webbdesigner anställdes (MA-Creations) och Kulturhuset.fi anlätades som portalexpert. Arbetet stod stilla under semestermånaderna men i september 2008 öppnade SOS Aktuells nya hemsida www.sosaktuellt.fi. Grundidén var att göra en handikappvänlig hemsida. Visuellt bör den vara enkel att använda med lätta navigeringsfunktioner. För att kunna betjäna alla kunder skall hemsidan även innehålla

taltidning (förslagsvis Pratsam), teckenspråksvideon och lättläst material. Detta är en kostnadsfråga därför hör taltidningen ännu till framtiden medan vi redan har producerat en teckenspråksvideo, för att testa systemet, som berättar vad SOS Aktuellt är. Nättidningen letar ännu sina slutliga former och utvecklas ständigt därför har vi nu satt igång en intensiv utredning om fortsatt utveckling. Det här är den första så här långt utarbetade handikappvänliga webben på svenska i sitt slag i Finland. www.sosaktuellt.fi är mycket lyckad och har fått mycket beröm. Som aktualitetsforum är den ypperlig och vi strävar till att samla nyheter, aktualiteter samt händelser från alla medlemsförbund under ett och samma tak. Tidningens alla artiklar samt tidigare nummer kan förstas också läsas på nätet. Utförandet av nättidningen och dess visuella profil kommer att appliceras även på Finlands Svenska Handikappförbundets egna webbsidor så de blir visuellt enhetliga. Nyttan av en egen webbdesigner som lyft fram en egen logo samt en egen kännspek look har varit stor och viktig för SOS Aktuells identitet.

Logon

Filosofi: Fjärilen symboliserar frihet och tillgänglighet. På SOS Aktuellt webbsida kan man lika enkelt som en fjäril flyger från blomma till blomma surfa mellan aktuella ämnen och artiklar.

5. UTMANINGAR

Interaktivitet har hittills varit den svåraste nöten att knäcka. Det finlandssvenska minoritetsklimatet är inte debattvänligt så till vida att kretsarna är för små. Alla känner alla och man vill helst inte stöta sig med någon. Ännu svårare är det att debattera inom en minoritet i minoriteten. Det vill säga den sociala sektorn samt ärenden som rör personer med funktionshinder. Det har resulterat i att interaktiviteten är så gott som noll. Insändarna är mycket få. Det är omöjligt att inom de små kretsarna kritisera till exempel ett handikappboende, Kårkulla eller en viss serviceform utan att som klient eller anhörig vara rädd för repressalier eller inskränkningar på ett eller annat sätt. Tyvärr. Som journalist har man allt för många gånger hört detta sägas så att säga off the record. Det är svårt att kritisera de som hjälper trots att hjälpen kanske inte är vad den borde vara. Dessa problem har redaktionschefen många gånger tagit upp i både artiklar och redaktörens spalt. Här har tidningen en stor och viktig uppgift att som tredje part lyfta fram problemen som gemene man inte vågar själv ta tag i. Flera gånger har också personer vägrat ställa upp på en känslig intervju. Då har vi varit tvungna att närma oss problemet från ett annat håll. Eller i värsta fall mjuka upp den kritiska vinklingen. Det visar att

tidningen verkligen behövs som språkrör. En livligare debatt är dock högst upp på önskelistan. Vi hoppas att även webbens snabba atmosfär ger det resultatet inom kort. Ett annat problem speciellt i början har varit tidningens roll bland medlemsförbunden. Vissa föreningar har haft svårigheter att precisera tidningens roll eftersom den behandlar en bredare bas än föreningarnas egna smalt fokuserade tidningar. Men SOS Aktuellt är inte en medlemstidning som går på varje kattkop utan sätter ribban några hål högre. En viss kritik har hörts om att en del förbund anser att vissa förbund får mer synlighet än andra. Detta stämmer inte statistiskt, under ett år har alla branscher fått i stort sett lika mycket synlighet. Någon millimeterrättvisa strävar vi inte till. Vi sysslar med kvalitativ journalistik inte godisutdelning.

6. FAKTA

SOS Aktuellets upplaga för papperstidningen ligger för tillfället på 3200 exemplar. Tanken är att alla medlemmar inom de organistationer som stöder SOS Aktuellt bör få tidningen som en medlemsförmån. Hur detta skall ske i praktiken utreds som bäst. Några förbund (FDUV, FSSF) har valt att prenumerera på tidningen till sina medlemmar. Finlands Svenska Synskadade r.f. prenumererar på taltidningen till sina styrelsemedlemmar och personal. På strategidagen i november 2007 fastslog konsult Lars Hedman att det är onödigt att sträva till att få SOS Aktuellt självförsörjande. Enligt Hedman är tidningen av sådan karaktär att den borde vara subventionerad och således vara en medlemsförmån för alla medlemmar. Upplagan är inte ett självändamål det är budskapet som är viktigt. Vi vill nå dem som är intresserade av handikapp- och sociala frågor på svenska. Marknadsföringsstrategin som vi beställde 2005 har inte resulterat i någon större spridning av tidningen. Vi ser därför att SOS Aktuellt borde stödas med samhällsmedel, RAY, eller fonder eftersom tidningen har en stark social uppgift.

SOS Aktuellt stöds av

Finlands Svenska Handikappförbund som även fungerar som ansvarig utgivare samt:

Nylands CP-förening

Finlands Svenska Autism och Aspergerförening.

Finlands Svenska Psykosociala Centralförbund.

Finlands Svenska Reumaförening.

Förbundet De Utvecklingsstördas väl.

Förbundet Finlands Svenska Hörselskadade.

Finlands Svenska Socialförbund.

Förbundet Finlands Svenska Synskadade.

Invalidförbundet.

Ålands handikappförbund.

Ålands invalider.

Ekonomi

Sedan starten 2005 har 85% av SOS Aktuellts ekonomi finansierats av RAY. Vidare har vi fått regelbundet stöd av Svenska Kulturfonden samt ett år av Konstsamfundet. Till intäkterna hör även prenumerations- och annonsintäkter.

Tryckeri och lay out

Sedan sommaren 2006 sköts tryckningen och postningen av Hufvudstadsbladet Ab. Tidningen trycktes i början av Ab Sydvästpress. Hufvudstadsbladet Ab kunde dock ge ett konkurrenskraftigare pris. Tidningen lay outas sedan starten av Erkki Tuomi.

Redaktionsrådet

Redaktionsrådet har sammanträtt i medeltal tre till fyra gånger per år för att dels delge respons av tidningen och dels ta ställning till aktuella frågor. I år har redaktionsrådet bestått av Finlands Svenska Handikappförbunds nya ordförande Nils Torvalds, Finlands Svenska Handikappförbunds generalsekreterare Ulf Gustafsson, Finlands Svenska Synskadades t.f. informationschef Maria Finström, Finlands Svenska Socialförbunds verksamhetsledare Boris Björklund, Invalidförbundets planerare av organisationsarbete och sekreterare för nordiska frågor Tor Essén samt SOS Aktuellts redaktionschef Daniela Andersson.

7. FRAMTID

Framtiden ser ljus ut för SOS Aktuellt. Vi är mycket tacksamma för de två tilläggsår som RAY så generöst gett oss finansiering. Tidningen har hittat sin målgrupp och uppfyllt sin mission. Något som ingalunda tar slut. Vi fortsätter det tappra arbetet att föra minoriteternas och de utsattas talan. Men vi glömmer inte de små glädjeämnena. Vi har hittat kunniga pålitliga frilansskribenter. Innehållsmässigt har tidningen fått beröm även av kollegor från dagstidningar och gamla journalisträvar. Utvecklingen av vår webbsida är på slutrakan, tidningen ska nå så många som möjligt på nätet både i lättläst format, översatt till teckenspråk via videon och som taltidning och andra finesser som vår dataexpert hittar på. En ordentlig marknadsföringskampanj samt annonsförsäljningskampanj sätts igång i maj då vi anställer en administrativ person för saken. Målet är att nå ut till så många som möjligt. Vi strävar till en början att fördubbla upplagan från 3200 till 6400 exemplar under år 2009. Detta förverkligas tack vare att göra tidningen till en medlemsförmån för våra samarbetsförbund.